

Asia: VN/13118/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto säästöjen toteuttamistavoista

KEHA-keskus kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta. Esityksenä on, että seuraavat toimenpiteet poistuisivat kuntien ja hyvinvointialueiden lakisääteisistä velvoittavista tehtävistä: monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, monialainen kotoutumissuunnitelma, perheen kotoutumissuunnitelma, seuranta ja tavoitteiden asetanta, kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan laatiminen, kunnan maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmän perustaminen. Lisäksi esityksenä on, että perustoimeentulotuen korvaukset poistuvat.

KEHA-keskus huomauttaa, että hallituksen esityksen kohdissa 4.2.1 Taloudelliset vaikutukset ja kohdassa 4.2.2 Viranomaisvaikutukset ei ole huomioitu esityksen vaikutuksia KEHA-keskukseen valtakunnallisten tietojärjestelmien kehittäjänä ja ylläpitäjänä. Nyt esitetyt kotoutuja-asiakkaille tarjottaviin palveluihin tehtävät muutokset aiheuttavat tarvetta muuttaa sekä Kotoutumisen asiakastietojärjestelmää että Asiantuntijan työmarkkinatoria, millä on taloudellisia ja viranomaisvaikutuksia.

Lausunto laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta (ml ns. korvausasetus)

KEHA-keskus toteaa lain 62 §:ssä lapsen korvusaikaan liittyvän tarkennuksen hyväksi.

KEHA-keskus pitää korvausasetuksen 4 §:n lisäämisen korvausasetukseen hyvänä ja olennaisena. Säädöskohdassa todetaan laskennallisten korvausten korvausmäärät, mikäli kunnalle tai hyvinvointialueelle maksetaan laskennallista korvausta ennen asetuksen voimaantuloa syntyneistä kustannuksista kotoutumisen edistämistä annetun lain 70 §:n nojalla. Asetuskohdan lisäämisellä vältetään tilanne, jossa korvattaisiin ennen 1.1.2025 syntyneitä tulkkauksekustannuksia kahteen kertaan.

Laissa kotoutumisen edistämisessä on kerrottu 100 §:ssä, että mitä laissa säädetään hyvinvointialueesta, sovelletaan myös Helsingin kaupunkiin. KEHA-keskus katsoo kuitenkin, että myös korvausasetuksen kohtaa olisi hyvä täsmentää Helsingin kaupungille maksettavien korvausmäärien osalta.

Lausunto kumottaviksi esitetyistä pykälistä (normin purku)

KEHA-keskus huomauttaa, että pakolaisten kuntaan ohjaamisen toimintoja ei voi tuoda osaksi Kotoutumisen asiakastietojärjestelmää, jos laista (80 §) poistetaan hyvinvointialueen käyttöoikeus ko. järjestelmään. Lisäksi KEHA-keskus katsoo, että hyvinvointialueen mahdollisuus osallistua palvelutarpeen arviointiin ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen voisi olla syy myöntää hyvinvointialueelle oikeus Kotoutumisen asiakastietojärjestelmään. KEHA-keskus esittää, että esitetystä poistosta luovutaan.

HE-esityksessä työttömyysturvalain osalta on kotoutumislain muutokset huomioitu vain monialaisen kotoutumissuunnitelman osalta ehdottamalla muutettavaksi työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:n 1 mom. 10 a kohtaa siten, että monialainen kotoutumissuunnitelma ei ole enää työttömyysturvalaissa tarkoitettu korvaava suunnitelma. HE-luonnoksessa lisäksi ehdotetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamista siten, että lain 15 § (monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi) kumotaan. Tämän myötä 1.1.2025 voimaan astuvasta työttömyysturvalaista tulisi poistettavaksi työttömyysturvalain 2 a luvun 9 §:n 1 mom. 2 ja 4 kohdassa sekä 11 §:n 1 momentissa tehtävät viittaukset kotoutumislain 15 §:ään. Toisin sanoen monialaiseen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin liittyvistä laiminlyönneistä ei voisi tulla enää työttömyysturvalain mukaista seuraamusta ja siihen liittyvälle menettelylle ei voisi olla myöskään pätevää syytä, jos monialaiseen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointia ei enää tehdä.

Lausunto kevennettävistä tehtävistä (normin purku)

Valmistelussa on todettu, että norminpurku toteutettaisiin siten, ettei se heikennä kielikoulutusta, varhaiskasvatuksen tai opetuksen palveluihin tai työllisyyttä edistäviä palveluita.

Esityksessä 45 § pykälästä poistettaisiin kuntien seuranta-, raportointi ja tavoitteiden velvoitteet. KEHA-keskus katsoo, että poistamalla kunnilta kotoutumisen edistämiseen liittyviä seuranta-, raportointi- ja tavoitteidenasettamisvelvoitteita ei merkittävästi kevennetä kuntien tehtäviä, mutta heikennetään kotoutumisen edistämisen asemaa osana kuntien muuta palvelupertuaaria.

Edellä mainittujen velvoitteiden poistumisella on vaikutuksia myös valtionhallinnon toimijoiden tehtäviin. KEHA-keskus katsoo, että ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen on ilman paikallisen tai alueellisen tason tavoitteiden määrittystä vaikea arvioida tai seurata kotoutumisen edistämisen vaikuttavuutta ilmiölähtöisesti.

Pykälään esitetään lisättäväksi, että kunnan olisi suunnittelussaan otettava huomioon kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tavoitteet ja työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet

kotoutuja-asiakkaiden osalta. Tässä olisi hyvä todeta, että mistä valtakunnallisista kotoutumisen edistämisen tavoitteista on kyse ja mahdollisesti viitata pykälään 52 § mikäli kyseessä on valtion kotoutumisen edistämishjelmaan kirjatut tavoitteet. Sama viittaustarve koskenee 49 § hyvinvointialueiden suunnitteluelvoitteiden purkua.

Karakan Emine
KEHA-keskus